

Бюлетин по проект PRO EXTOUR (1^{во} издание)

Common borders. Common solutions.

НАСЪРЧАВАНЕ НА ТУРИЗМА НА ПРЕЖИВЯВАНИЯТА С ФОКУС ВЪРХУ КУЛТУРНО-ИСТОРИЧЕСКОТО НАСЛЕДСТВО НА ЧЕРНОМОРСКИЯ БАСЕЙН (PRO EXTOUR)

КРАТКА ИНФОРМАЦИЯ ЗА ПРОЕКТА

PRO EXTOUR популяризира туризма, основан на преживяванията, като път за устойчиво развитие на туристическия бизнес, чрез валоризиране потенциала на местното наследство и култура, иновативни решения и трансгранично сътрудничество в Черноморския басейн. Проектът е съвместна инициатива на университети и мрежи с утвърдена приложна изследователска експертиза в туризма - Висше училище по мениджмънт, Еревански държавен университет, Солунски университет "Аристотел", Грузински център за изкуство и култура и Асоциация „Кулинарни изкуства и гостоприемство“.

Очакваните резултати от проекта са:

- регионален план за оценка на нуждите и план за действие за насърчаване на туризма, основан на преживяванията, с фокус върху културно-историческото наследство в Черноморския басейн,
- бизнес-модели за туризъм, основан на преживяванията,
- онлайн хранилище на ресурси и инструменти за преживенчески туризъм,
- трансгранична мрежа от Черноморски хъбове за преживенчески туризъм,
- международни конференции за иновации и цифрови технологии за туризъм, основан на преживяванията в Черноморския регион.

Транснационалното сътрудничество има висока добавена стойност, тъй като мобилизира капацитета на регионалните участници и

води до персонализирани решения, икономическа и социална устойчивост в туризма и гостоприемството.

Проектът се изпълнява в периода 1.06.2020-30.11.2022 с подкрепата на програма Съвместната оперативна програма „Черноморски басейн 2014-2020“.

Project funded by
EUROPEAN UNION

Тази публикация е създадена с финансовата помощ на Европейския съюз. Нейното съдържание е отговорност единствено на партньорите по проект PRO EXTOUR и по никакъв начин не може да се счита, че отразява възгледите на Европейския съюз.

Бюлетин по проект PRO EXTOUT (1^{во} издание)

Common borders. Common solutions.

Висше училище по мениджмънт (ВУМ)

ВУМ е утвърдено бизнес училище, специализирано в социалните науки, което предлага бакалавърски и магистърски програми по мениджмънт, маркетинг, администрация, туризъм, информационни технологии и педагогика. ВУМ осигурява иновативно обучение по кулинарни изкуства, кулинология, туризъм и гостоприемство, както и бизнес информационни системи и софтуерно инженерство. Изследователските интереси на академичния състав са насочени и към образователния мениджмънт, устойчивото развитие, автоматизацията на услугите, социалната икономика, межкултурните изследвания, организационното поведение, лидерството и други. Програми за придобиване на двойни дипломи се въведени въз основа на стратегически партньорства и акредитация от Националната агенция за оценяване и акредитация и от Британския съвет за акредитация.

ВУМ дава приоритет на интердисциплинарните научни изследвания и образование, като допринася за постигане на интелигентна специализация в регионалното и националното икономическо развитие. Академичната и студентска общност на ВУМ включва представители на над 50 националности и страни по света.

Солунски университет „Аристотел“ (СУА) Изследователско звено City_Space_Flux

СУА е най-голямата институция за висше образование в Гърция и Югоизточна Европа, с 13 факултета, 42 департамента, 4 независими училища и учебни бази в Солун, Серес и Верия. Университетът има две основни цели - да обучава своите студенти и докторанти и да създава оригинални научни знания и иновативни изследвания.

СУА поддържа постоянно и тясно сътрудничество с университети, организации и изследователски центрове както в Гърция, така и в чужбина. Подписани са споразумения за научно

сътрудничество със 140 университета и висши учебни заведения в Европа, балканските и черноморските страни, Русия, САЩ, Канада, Австралия, Близкия, Близкия и Далечния Изток.

Project funded by
EUROPEAN UNION

Тази публикация е създадена с финансовата помощ на Европейския съюз. Нейното съдържание е отговорност единствено на партньорите по проект PRO EXTOUT и по никакъв начин не може да се счита, че отразява възгледите на Европейския съюз.

Бюлетин по проект PRO EXTOUR (1^{во} издание)

Common borders. Common solutions.

Университетът участва в 60 международни образователни организации, асоциации и университетски мрежи и 13 студентски организации, насочени към международно сътрудничество на академичната общност за насърчаване и развитие на академична и изследователска дейност.

City_Space_Flux AUTH (CSF) е междуведомствено изследователско звено на СУА, което популяризира знания, иновативни изследвания и пилотни практики по теми, свързани с пространственото и транспортното планиране в градовете. Акцент са взаимодействията между градската динамика, структурата на градската среда, поведението при пътуване и пространствените потоци от всякакъв характер. CSF е специализирана в градоустройството и реставрацията, устойчивата мобилност, историческата еволюция и трансформация на градовете, опазване на културното наследство, устойчив туризъм, противодействие на климатичните промени, практики за гражданско участие.

Грузински център за изкуство и култура (ГЦИК)

ГЦИК е водеща неправителствена организация с 20-годишен оперативен опит, като от 2016 г. е официален представител на пан-европейската федерация за културно наследство "Еуропа Nostra" в Грузия. Мисията на организацията е опазване, развитие, популяризиране и устойчиво използване на грузинската култура и културно наследство; подкрепа за развитие на културните индустрии и културния туризъм; укрепване на икономическата жизнеспособност на културните институции, предприятия и индивидуални предприемачи чрез

изграждане на капацитет, развитие на пазара, връзки с туристическата индустрия, повишаване на осведомеността на местно и международно ниво; насърчаване на международните отношения и културния обмен; образователни и галерийни (изложбени) дейности.

ГЦИК разработва планове за управление на културни обекти, подпомага създаването на културни квартали и използването на материалното и нематериалното наследство за създаване на нови туристически продукти, които да осигурят икономическа жизнеспособност на културата.

Тази публикация е създадена с финансовата помощ на Европейския съюз. Нейното съдържание е отговорност единствено на партньорите по проект PRO EXTOUR и по никакъв начин не може да се счита, че отразява възгледите на Европейския съюз.

Бюлетин по проект PRO EXTOUR (1^{во} издание)

Common borders. Common solutions.

Еревански държавен университет (ЕДУ)

Основан през 1919 г., ЕДУ е първият арменски университет и е класиран сред най-добрите висши учебни заведения в Южен Кавказ. ЕДУ се стреми да предоставя висококачествено образование и да стимулира научните изследвания чрез иновативни проекти и политики. Той е лидер на университетските образователни реформи в Армения, включително на реформи в администрацията, управлението и разработването на учебни програми, като въведе система за управление на качеството, сравнима със стандартите на ENQA. Интернационализацията е важен приоритет за ЕДУ в области като предлагане на съвместни степени (двойни дипломи), академичен обмен и научно сътрудничество. В ЕДУ се предлагат около 60 различни бакалавърски и 110 следдипломни програми. В момента университетът има над 17 500 студенти в 19 факултета, 2 института и клон в град Иджеван (район Тавуш, разположен в североизточната част на Армения). Учебният процес се води от над 1250 висококвалифицирани специалисти и експерти (сред тях 210 професори, 570 доценти, 230 асистенти и 260 преподаватели). Около 240 преподаватели имат докторска степен и повече от 40 са пълноправни членове на Националната академия на науките на Армения.

Асоциация „Кулинарни изкуства и гостоприемство“

АКИГ е регионален секторен клъстер в Североизточна България с над 30 членове. Тя е създадена през 2011 г. със седалище в град Добрич. Основната цел на организацията е да подпомага разработването на конкурентноспособни туристически продукти с добавена стойност в съответния регион и да изгражда устойчиви и силни връзки между образованието и бизнеса в подкрепа на регионалното икономическо развитие и социалната интеграция. С цел да допринесе за развитието на правилните умения и за създаването на нови работни места в сектора на гостоприемството и кулинарията, клъстерът насърчава

иновациите, като улеснява връзките за трансфер на знания между обучителни институции, бизнес-организации и субекти на междусекторно и над-секторно ниво.

Тази публикация е създадена с финансовата помощ на Европейския съюз. Нейното съдържание е отговорност единствено на партньорите по проект PRO EXTOUR и по никакъв начин не може да се счита, че отразява възгледите на Европейския съюз.

Бюлетин по проект PRO EXTOUR (1^{во} издание)

Common borders. Common solutions.

ДЕЙНОСТИ ПО ПРОЕКТА

Събитие за повишаване на осведомеността

Първото национално събитие за повишаване на осведомеността по проекта се проведе онлайн. То беше организирано от Ереванския държавен университет на 16 април 2021 г. Концепцията на проекта, историята на създаването му и текущата ситуация на преживенческия туризъм бяха представени и обсъдени с бенефициентите по проекта и заинтересованите страни в Армения - бизнес организации, регулаторни органи, политици, професионалисти, предприемачи в туризъм. Бяха споделени много ценни предложения и идеи за развитие на проекта.

АРМЕНИЯ

Национален семинар/Дискусия с фокус група

На 11 юни 2021 г. Ереванският държавен университет беше домакин на национална дискусия с фокус група в Армения. Сред участниците имаше представители на тур-оператори, представители на туристически агенции, екскурзоводи, управители на обекти на културата и историческото наследство, организатори на фестивали, представители на местните власти.

По време на събитието бяха представени и регионалният план за действие и целите на туризма, основан на преживяванията с фокус върху културно-историческото наследство, нивото на интернационализация и популяризиране на нематериалното културно наследство на република Армения, както и начините за създаване на международен имидж на страната като дестинация за културен туризъм

<http://www.ysu.am/news/hy/discussion-promotion-experemental-tourism-YSU?fbclid=IwAR0n1U6N2UuPBRXaQ4Ekml9MvN1X-lrb4HzfX1N0UBww3jAA3lzcW2Vj50>

Project funded by
EUROPEAN UNION

Тази публикация е създадена с финансовата помощ на Европейския съюз. Нейното съдържание е отговорност единствено на партньорите по проект PRO EXTOUR и по никакъв начин не може да се счита, че отразява възгледите на Европейския съюз.

Бюлетин по проект PRO EXTOUR (1^{во} издание)

Common borders. Common solutions.

Международна конференция PRO EXTOUR

На 1 октомври 2021 г. Ереванският държавен университет бе домакин на международна конференция, организирана в рамките на проект PRO EXTOUR, в рамките на която организаторите-партньори обобщиха постигнатото до момента и всеки от тях представи анализ на оценката на нуждите за развитие, предизвикателствата и перспективите на туризма, основан на преживяванията в Черноморския регион. Бяха представени и обсъдени също визията и целите за туризъм, основан на преживяванията, с фокус върху културно-историческото наследство в Черноморския басейн.

<http://www.ysu.am/news/en/tourism-conference-YSU>, <https://youtu.be/tP7QWymZatw>

Изследване на специфичните за страната и региона нужди за развитие на културно-исторически туризъм, основан на преживяванията

БЪЛГАРИЯ

Изследването се проведе в периода август 2020 г. - януари 2021 г. и имаше за цел да идентифицира потенциала на България да предложи автентичен опит, базиран на националното наследство и култура, и да опише средата и ресурсите за осъществяване на туризъм на преживяванията. Чрез кабинетни теренни проучвания екипът от експерти обобщи и анализира гледните точки на всички заинтересовани страни.

Беше използван е стандартизиран онлайн въпросник, за да се идентифицират възприятията и нагласите на посетителите към предлагането на преживенчески туризъм, като над 100 респондента се включиха активно в изследователския процес.

Тази публикация е създадена с финансовата помощ на Европейския съюз. Нейното съдържание е отговорност единствено на партньорите по проект PRO EXTOUR и по никакъв начин не може да се счита, че отразява възгледите на Европейския съюз.

Бюлетин по проект PRO EXTOUR (1^{во} издание)

Common borders. Common solutions.

Дискусия с фокус група относно резултатите от изследванията по PRO EXTOUR, България

Докладът за оценка на регионалните нужди и планът за действие бяха представени и обсъдени с местните заинтересовани страни във фокус група, организирана от Асоциация „Кулинарни изкуства и гостоприемство“ на 20 май 2021 г. в град Добрич. Преживенческият туризъм е свързан с конкретни места и обекти като изисква проактивност и нови решения от доставчиците на услуги. Затова включването на всички заинтересовани страни е много важно за проекта. Повече от 30 предприемачи, туристически агенти, представители на бизнес браншови организации, неправителствени организации и изследователи, коментираха резултатите от изследванията по PRO EXTOUR, нови инициативи, които се лансират от местните общности за привличане на посетители, предизвикателствата и перспективите пред туризма и гостоприемството в условията на пандемия.

Национално събитие за повишаване на осведомеността в България

На 3 юни 2021 г. в Добрич се проведе Национално събитие за повишаване на осведомеността, което се радваше на завиден обществен интерес. Повече от 35 представители от туристическия сектор, културни институции и музеи, местни власти, медии и други заинтересовани страни участваха на място, за да обсъдят новите реалности и перспективи пред индустрията на хотелиерството в периода след пандемията. Концепцията за преживенческият туризъм не е нова за общностите по българското Черноморие и много общини го въвеждат като нов приоритет в своите планове за развитие. Събитието даде предпоставка за много нови партньорства и обмен на идеи между участниците.

Project funded by
EUROPEAN UNION

Тази публикация е създадена с финансовата помощ на Европейския съюз. Нейното съдържание е отговорност единствено на партньорите по проект PRO EXTOUR и по никакъв начин не може да се счита, че отразява възгледите на Европейския съюз.

Бюлетин по проект PRO EXTOUT (1^{во} издание)

Common borders. Common solutions.

Идентифициране на специфичните за страната и региона нужди за развитие на културно-историческия туризъм, основан на преживяванията

ГРУЗИЯ

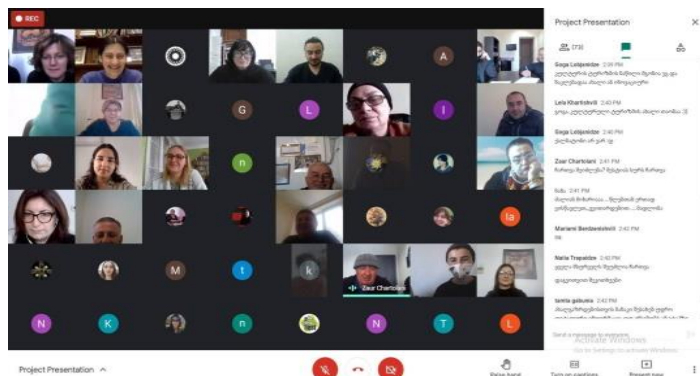
Проучването е проведено между септември 2020 г. и януари 2021 г., за да се оредели потенциалът за развитие на културно-исторически туризъм основан на преживяванията в Грузия. То идентифицира основните активи, среда и ресурси за развитие на преживенчески дейности в различни региони на Грузия.

Емпиричното изследване включи комбинация от количествени и качествени методи на изследване. Бяха организирани полуструктурирани интервюта със специалисти от практиката, за да се анализират най-съвременните проблеми, нужди и ограничения в целевата област. Сред 100-те респонденти имаше представители на туроператори и предприемачи в селския туризъм като собственици на къщи за гости и хотели, собственици на ресторанти и кафенета (29), национални и регионални (държавни) туристически организации (5), неправителствени организации (5), международни хуманитарни организации (2) и туристи (60).

Национално събитие за повишаване на осведомеността в Грузия

На 4 февруари 2021 г. екипът на ГЦИК проведе онлайн събитие за повишаване на осведомеността с представители на местните власти, организации за управление на дестинациите (ОУД) и местни инициативни групи (МИГ) и представи дейностите, планирани в рамките на проект PRO EXTOUT.

Мака Двалишвили, Натия Трапаице, Лела Хартишвили и Нана Картвешвили говориха пред повече от 70 участници от различни общини за проект PRO EXTOUT, неговите цели, мисия, значение и възможности. По време на срещата екипът на ГЦИК представи Черноморския хъб като място, където предприемачи в туризма могат да се възползват от експертни консултации и наставничество, да се срещат с други предприемачи и да си сътрудничат. Събитието бе интерактивно и се прие добре от всички участници. Много от тях изразиха желание да участват в дейностите по проекта. Беше решено подобни срещи да се провеждат и в бъдеще.

Тази публикация е създадена с финансовата помощ на Европейския съюз. Нейното съдържание е отговорност единствено на партньорите по проект PRO EXTOUT и по никакъв начин не може да се счита, че отразява възгледите на Европейския съюз.

Бюлетин по проект PRO EXTOUR (1^{во} издание)

Common borders. Common solutions.

Дискусия с фокус група относно резултатите от изследванията по PRO EXTOUR, Грузия

Срещата се проведе на 23 април 2021 г. с професионалисти от туристическия сектор, експерти и представители на академичните среди, експерти на ГЦИК с цел да се определи съдържанието на термина „преживенчески туризъм“ и неговото тълкуване в контекста на културния туризъм в Грузия.

Национално събитие за повишаване на осведомеността, Грузински център за изкуства и култура

На 7 юли 2021 г. Грузинският център за изкуства и култура проведе национално събитие за повишаване на осведомеността във Фабрика-Тбилиси. Целта на това събитие беше да представи PRO EXTOUR и туризма, основан на преживяванията пред по-широка аудитория. Състоя се и дискусия за текущите тенденции, предизвикателства и бъдещото развитие на преживенческия туризъм в Грузия. Събитието се проведе в хибриден формат - участниците се включиха както на място, така и онлайн.

Министерството на вътрешните работи на Грузия и служителите на грузинската национална администрация по туризъм приветстваха участниците в срещата. Експертът по туризъм от ГЦИК Лела Хартисвили, представи констатациите от доклада за оценка на регионалните нужди и плана за действие. Бизнес моделите на туризъм, основан на преживяванията, с фокус върху културно-историческото наследство също бяха представени и обсъдени, по отношение на специфичните за контекста изисквания и иновации, от доставчиците на услуги. Събитието приключи с дискуссионен панел на тема „Продукти и услуги за преживенчески туризъм в Грузия“.

Тази публикация е създадена с финансовата помощ на Европейския съюз. Нейното съдържание е отговорност единствено на партньорите по проект PRO EXTOUR и по никакъв начин не може да се счита, че отразява възгледите на Европейския съюз.

Бюлетин по проект PRO EXTOUT (1^{во} издание)

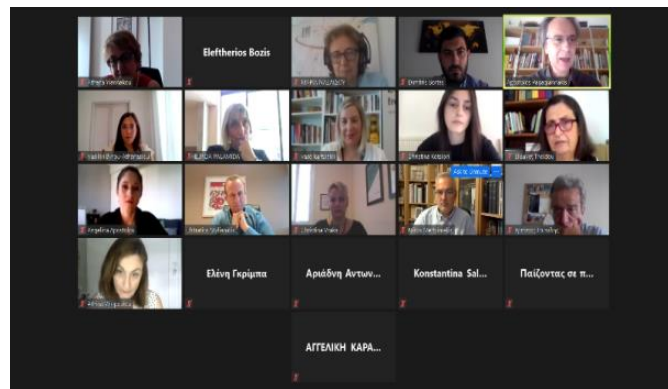
Common borders. Common solutions.

Дискусия с фокус група относно резултатите от изследванията по PRO EXTOUT, Гърция

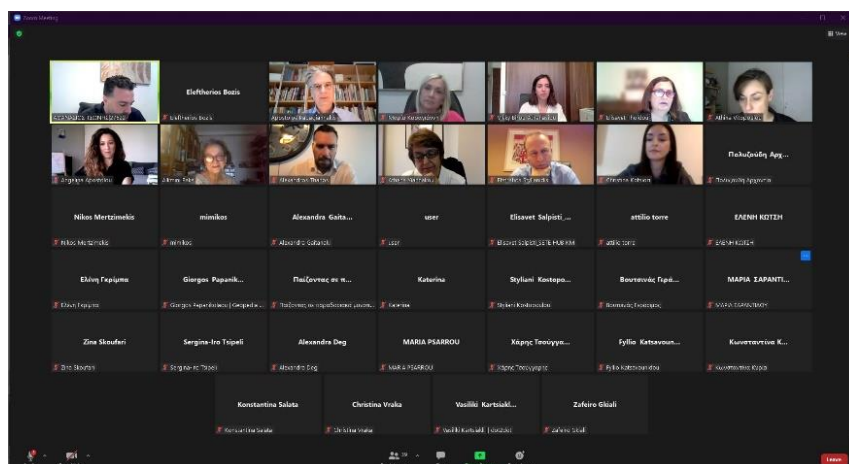
ГЪРЦИЯ

Изследователското звено CITY_SPACE_FLUX на Солунския университет „Аристотел“ организира на 30 юни 2021 г. онлайн семинара на тема „Преживенческият туризъм, основан на наследството и културата, като двигател за местно развитие. Нужди, предизвикателства и перспективи от гледна точка на заинтересованите страни“. На срещата присъстваха представители на публични и частни институции и компании, действащи

в туристическия сектор, с цел обмен на мнения и развиване на публичен дебат относно насърчаването на преживенческия туризъм в Гърция. Събитието изследва предизвикателствата, възможностите и перспективите на преживенческия туризъм, които бяха обект на три взаимно свързани проучвания за оценка на регионалните нужди, изработване на регионален план за действие и идентифициране на успешни бизнес модели за развитие на преживенческия туризъм в гръцките области Централна Македония и Източна Македония и Тракия.

Национално събитие за повишаване на осведомеността относно преживенческия туризъм

На 30 септември 2021г. изследователското звено на СУА - CITY_SPACE_FLUX, организира онлайн събитие "Предизвикателства и перспективи за развитието на културно-историческия туризъм, основан на преживяванията". Целта на събитието беше да се повиши осведомеността и да се осъществи публичен дебат между обществени и частни органи и компании, академични среди и политици, относно потенциала и възможностите за развитие на промотирането и насърчаването

Тази публикация е създадена с финансовата помощ на Европейския съюз. Нейното съдържание е отговорност единствено на партньорите по проект PRO EXTOUT и по никакъв начин не може да се счита, че отразява възгледите на Европейския съюз.

на преживенчески туризъм в регионите на Централна Македония и Източна Македония-Тракия. Заместник-ректорът по научноизследователската дейност и ученето през целия живот в СУА, ръководителят на Училище по териториално устройство и развитие на СУА, ръководителят на Архитектурното училище към СУА, заместник областният управител по туризма на Централна Македония, заместник областният управител по туризма в Източна Македония-Тракия и заместник-кметът по култура и туризъм на община Солун, произнесоха встъпителни коментари. След това, публични и частни органи и организации, представиха научни данни за многостранните измерения на преживенческия туризъм. Накрая изследователския екип на CITY_SPACE_FLUX представи доклада за оценка на регионалните нужди и регионалния план за действие за преживенчески туризъм в гръцките области от Черноморския регион.

ОСНОВНИ КОНСТАТАЦИИ В ДОКЛАДА ЗА ОЦЕНКАТА НА НУЖДИТЕ ЗА РАЗВИТИЕ

АРМЕНИЯ

1. ТПКИН ¹ добива популярност, главно поради инвестиционните програми на международни организации.
2. ТПКИН се е развил главно в регионите извън столицата, особено в селските общности.
3. ТПКИН се основава на използването на нематериалното културно наследство на арменската кухня, изкуства и занаяти.
4. ТПКИН все още не се радва на широко възприемане или разбиране.

5. РА няма политика за развитие на ТПКИН, изразена под формата на концепция, стратегия и програми за развитие.
6. Публично-частно образователно и научно сътрудничество почти не съществува за ТПКИН.

7. Развитието на ТПКИН е затруднено от проблемите с обслужването в предприятията, понякога от ниската квалификация на човешките ресурси, несъвършенството на правните разпоредби (в рамките на стандартизацията

¹ Туризъм, основан на преживяванията с фокус върху културно-историческото наследство.

Бюлетин по проект PRO EXTOUR (1^{во} издание)

Common borders. Common solutions.

и лицензирането), слабо или никакво сътрудничество между предприятията, липса на включване на тези туристически предложения в туристически пакети, разработени от туроператори.

8. Липса на образователни програми по ТПКИН в университетите.

9. Необходимо е специализирано обучение за хора, заети в областта на ТПКИН.

10. Необходимо е да се подобрят маркетинговите стратегии за компании, работещи в в областта на ТПКИН.

11. Необходими са допълнителни насоки за компаниите, работещи в областта на ТПКИН, при въвеждане на мерки за справяне с пандемията COVID-19.

БЪЛГАРИЯ

Кабинетните проучвания разкриха, че България има всички предпоставки да бъде дестинация за ТПКИН. От една страна, България има силни традиции в предоставянето на туристически услуги и добре работеща туристическа индустрия. От друга страна, правителството положи усилия да разработи стратегическа рамка на политиката за предлагане на по-устойчив, нишов туризъм и да работи в координация и партньорство с частните и публичните компании и организации. Очевидно е също, че богатството на българското културно наследство е недостатъчно

използвано и България остава „terra incognita“ (лат. непозната земя) или „най-добре пазената тайна“ за повечето международни и дори местни туристи. Необходимо е спешно да се диверсифицира структурата на туристическото предлагане и да се даде

приоритет на по-зелените, благоприятни за общността и по-доходоносни и устойчиви форми на туризъм. Създаването на нов имидж на страната е друга важна задача, ако искаме да се откажем от асоциацията с масова, евтина туристическа дестинация.

Project funded by
EUROPEAN UNION

Тази публикация е създадена с финансовата помощ на Европейския съюз. Нейното съдържание е отговорност единствено на партньорите по проект PRO EXTOUR и по никакъв начин не може да се счита, че отразява възгледите на Европейския съюз.

Бюлетин по проект PRO EXTOUR (1^{во} издание)

Common borders. Common solutions.

Първичното проучване потвърди, че ТПКИН е привлекателен както за доставчиците, така и за потребителите на туристически услуги - т.е. и от страна на търсенето, и от страна на предлагането. Туристите търсят нови, значими дейности. Те искат да участват по-активно в живота на местните общности. Те са готови да

жертват удобството и комфорта и да плащат повече, за да получат запомнящи се и трансформиращи преживявания. Заинтересованите страни в туризма смятат ТПКИН за обещаващ, високодоходен и потенциален изход от настъпващата в глобална криза. Всички те вярват, че страната има свободен

потенциал за развитие на ТПКИН и на него трябва да се даде приоритет в политиката и инициативата за вземане на решения на правителството и частния сектор. Успехът, обаче, може да бъде постигнат само чрез координирани усилия и партньорство между всички заинтересовани страни.

ЧЕРНОМОРСКИ БАСЕЙН

Оценката на нуждите потвърждава, че туризмът на преживяванията, основан на културното и културно-историческото наследство (ТПКИН) има висок, но недостатъчно използван потенциал в черноморските региони на Румъния, Молдова, Украйна и Турция.

Кабинетното проучване разкри, че преживенческият или основан на преживяванията туризъм е бегло засегнат в правителствените политики на наблюдаваните страни. Само в Румъния националната

стратегия за туризъм свързва културата и наследството с преживяванията и иновациите. В останалите три страни, акцентът е по-скоро

върху туризма, основан на специални интереси, отколкото този, базиран на култура и историческо наследство. В тази връзка, е

Project funded by
EUROPEAN UNION

Тази публикация е създадена с финансовата помощ на Европейския съюз. Нейното съдържание е отговорност единствено на партньорите по проект PRO EXTOUR и по никакъв начин не може да се счита, че отразява възгледите на Европейския съюз.

Бюлетин по проект PRO EXTOUR (1^{во} издание)

Common borders. Common solutions.

необходим по-интегриран подход в политическите документи, както и пътеки за правилно позициониране на стратегическите цели и приоритети в стратегиите за развитие на регионите и общностите, където се създава и съхранява местната култура. Освен това, политиките в областта на туризма и културата трябва да бъдат ясни и последователни, за да се запазят и съхранят уникалните ресурси на Черноморското пространство, като същевременно се избягва прекомерната им експлоатация. Трябва да се използват по-добре национални и международни водещи инициативи, които популяризират градовете и регионите в цяла Европа - например списъкът на ЮНЕСКО, Европейска столица на културата, Европейска младежка столица, Година на Съвета на Европа и т.н.

Първичното проучване потвърди, че както туристите/посетителите, така

и доставчиците на услуги споделят еднакви възгледи и подкрепят развитието на ТПКИН. И двете групи идентифицират два ключови елемента, обуславящи изживяването и опита по време на пътуване: посещението на определено място и преживяването, свързано с него. Но докато за пътуващите актът на самото посещение на дестинацията е водещ, доставчиците на услуги определят преживяването (и спомените, свързани с него) като по-важни. Съответно, основната задача на доставчиците на услуги е да привлекат посетителите на определено място/дестинация. В този смисъл, както респондентите от проучването, така и академичните изследователи, призовават за подобряване на националния брандинг на техните страни, подобрена достъпност, изразяваща се в добра инфраструктура и по-високи стандарти за сигурност.

Когато посетителите стигнат до дадено място, това, което се оказва в центъра на вниманието, са преживяванията.

Устойчивостта и иновациите не са изрично посочени като неразделни части от този процес, въпреки че респондентите в проучването интуитивно осъзнават тяхното значение. Посетителите са склонни да използват технологии, за да подобрят своето преживяване, само при определени условия, следователно, те трябва да се използват разумно от доставчиците на услуги. Необходим е цялостен подход, включващ местната общност, местните и регионалните власти, заедно с доставчиците на услуги. Именно личната ангажираност изгражда у туристите чувство за грижа и отговорност и формира дълготрайни запомнящи се асоциации с посещаваните дестинации.

Project funded by
EUROPEAN UNION

Тази публикация е създадена с финансовата помощ на Европейския съюз. Нейното съдържание е отговорност единствено на партньорите по проект PRO EXTOUR и по никакъв начин не може да се счита, че отразява възгледите на Европейския съюз.

Бюлетин по проект PRO EXTOUR (1^{во} издание)

Common borders. Common solutions.

ГРУЗИЯ

Анализът на оценката на потребностите потвърждава, че културно-историческия туризъм основан на преживяванията, става все по-популярен сред потребителите. Следователно туристическата индустрия в Грузия е загрижена за това, което посетителите търсят и това насърчава доставчиците на туристически услуги да диверсифицират своите предложения и да комбинират дейностите си с автентични райони в турове направени по заявка.

SWOT анализ на културно-историческия туризъм основан на преживяванията
Силни страни и възможности

- Богато и разнообразно историческо и културно наследство
- Подкрепа от държавата
- Използване на местни ресурси и таланти
- Интегриране в програма „Културни маршрути“
- Добра локация в Кавказкия регион
- Подкрепа от Съвета на

Европа и международни организации

- Разработване на международни тематични турове

- Наредби и защита на авторското право

Слаби страни и заплахи

- По-малко диверсифициран и качествен продукт
- Неадекватна/недостатъчна квалификация и познания на персонала
- Нарастваща тенденция на миграция на населението в трудоспособна възраст
- Слабо сътрудничество на регионално и държавно равнище
- Слабо мрежово

сътрудничество между доставчиците на услуги (което възпрепятства ангажирането на експерти на туристическия пазар)

- Недостатъчно тълкуване и маркетинг на туристическия продукт на ТПКИИ

- Нестабилна политическа ситуация в региона

- Период след пандемията от COVID-19

Според експерти и специалисти в сектора се появиха нови възможности на фона на предизвикателствата на туристическия пазар. В тази връзка се идентифицират три проблема:

Project funded by
EUROPEAN UNION

Тази публикация е създадена с финансовата помощ на Европейския съюз. Нейното съдържание е отговорност единствено на партньорите по проект PRO EXTOUR и по никакъв начин не може да се счита, че отразява възгледите на Европейския съюз.

Бюлетин по проект PRO EXTOUR (1^{во} издание)

Common borders. Common solutions.

• Преминаване на образователния преживенчески туризъм към онлайн практика за

дистанционно споделяне на специфични преживявания;
• Създаване на потенциал за развитие на местния туризъм;

• Поставяне на краткосрочни цели и осъществяване на промени в съществуващата стратегия за туризма.

ГЪРЦИЯ

Централна Македония и Източна Македония и Тракия (регион ЧБ ГР) са две области с богата история, разнообразни природни ресурси, много важни исторически паметници и население с жив и разнообразен културен произход. И в двете области преживенческият туризъм включва култура, гастрономия, селски и приключенски преживявания. Най-преживенчески ориентирани бизнеси, с напълно разработени туристически продукти, са ориентирани към алтернативни турове, селскостопански и винарски дейности. Тези организации се намират предимно в Централна Македония. В селските и отдалечените райони на двата ЧБ ГР региона, привлекателни и отличителни предложения за

преживенчески туризъм са разработени от обекти за настаняване, с цел да оцелеят в конкурентната международна среда. Гастрономически преживявания, като дегустация на храна и вино, и уроци по приготвяне на традиционна кухня, се организират от винарни, селскостопански предприятия и кооперативни организации.

Резултатите от проучването сред потребителите,

проведено за определяне на нагласите, възприятията и моделите на поведение, подчертават, че повечето хора пътуват, за да открият нови райони, за да изследват културата на живот на даденото място, но също така и да съчетаят това преживяване с активна почивка и отдых. Това подчертава важността на „печелившата комбинация“ в предлаганите туристически оферти за преживявания, чрез комбинирането на три

Project funded by
EUROPEAN UNION

Тази публикация е създадена с финансовата помощ на Европейския съюз. Нейното съдържание е отговорност единствено на партньорите по проект PRO EXTOUR и по никакъв начин не може да се счита, че отразява възгледите на Европейския съюз.

Бюлетин по проект PRO EXTOUR (1^{во} издание)

Common borders. Common solutions.

фактора - нови места, култура на живот и отдих. След пандемията от COVID-19, критериите за избор на дестинация може да се променят. Следователно структурата на туризма ще трябва да бъде реорганизирана, следвайки

промените, които „новото нормално“ ще наложи. За тази цел преразглеждането на законодателната рамка за улесняване на развитието на преживенческият туризъм изглежда напълно необходима. Важно е, че след пандемичната криза се

очаква туризмът да предлага по-качествени продукти, които ще осигуряват добавена стойност на всички заинтересовани страни, включително на туристите и местната общност.

ОСНОВНИ КОНСТАТАЦИИ В ПЛАНА ЗА ДЕЙСТВИЕ

Армения

ТПКИН може да се разглежда като една от стратегическите насоки за иновативно развитие на туризма в Армения. Въз основа на устойчивостта, която той създава, ще бъде възможно да се осигури и балансирано териториално разпределение на туристическия сектор. Понастоящем стъпките от ключово стратегическо значение за развитието на ТПКИН в РА трябва да бъдат насочени към:

- ✓ разработване и изясняване на държавната политика по отношение на ТПКИН;
- ✓ организиране на дейности за насърчаване на сътрудничеството между заинтересованите страни;
- ✓ устойчиво използване и опазване на арменските културни ценности, включени в ТПКИН;
- ✓ регионално и международно сътрудничество и изпълнение на инвестиционни програми в рамките на ТПКИН;
- ✓ развиване на подходящи професионални качества на заинтересованите страни, участващи в ТПКИН;
- ✓ създаване на систематизирана образователна и научна основа за ТПКИН.

Тази публикация е създадена с финансовата помощ на Европейския съюз. Нейното съдържание е отговорност единствено на партньорите по проект PRO EXTOUR и по никакъв начин не може да се счита, че отразява възгледите на Европейския съюз.

Бюлетин по проект PRO EXTOUR (1^{во} издание)

Common borders. Common solutions.

България

Регионалният план за действие за развитие на ТПКИИ в България е съгласуван с 3 основни приоритета:

1. Позициониране на страната на световния пазар като дестинация за ТПКИИ
 2. Повишаване на конкурентоспособността на сектора на ТПКИИ
 3. Подпомагане развитието на ТПКИИ чрез създаване на благоприятни условия за бизнес среда
- Трябва да бъде разработена пътна карта или стратегическа рамка на политиката за устойчиво, нишово туристическо предлагане от съответните институции в сътрудничество с туристическите доставчици и местните общности. Необходими са съвместни усилия на всички заинтересовани страни, за да се:

- подобри на имиджа на страната на световния туристически пазар и успешно позициониране на България като привлекателна и разпознаваема дестинация за ТПКИИ;
- разнообрази предлагането чрез включване на алтернативни туристически продукти за посетители със специален интерес в националното портфолио;
- съхранява, защитава и подобрява културното наследство, което включва и валоризация на туристическите ресурси;
- повиши качеството на услугите, което на свой ред да подобри конкурентоспособността;
- осигури получаване на правителствени стимули за развитие на ТПКИИ;
- осигури интензивно използване на високотехнологични и уеб-базирани решения като виртуални обиколки, дигитализация на продуктите; по-интензивно използване на онлайн платформи и социални медии за промоция и разпространение.

Тази публикация е създадена с финансовата помощ на Европейския съюз. Нейното съдържание е отговорност единствено на партньорите по проект PRO EXTOUR и по никакъв начин не може да се счита, че отразява възгледите на Европейския съюз.

Бюлетин по проект PRO EXTOUR (1^{во} издание)

Common borders. Common solutions.

Черноморски басейн

Страните от ЧМБ трябва да обединят усилията си за насърчаване на ТПКИИ на регионално ниво и да приемат координирана политика за неговото развитие. Някои от ключовите области със стратегическо значение включват:

- популяризиране на региона на ЧМБ като обща дестинация за културен туризъм, основан на преживяванията и опита,
- създаване на силно предлагане на ТПКИИ, включително трансгранични тематични маршрути и културни продукти,
- повишаване на конкурентоспособността на сектора чрез осигуряване на отлично съотношение между цена и качество,
- защита, съхранение и валоризация на културните ценности и наследството,
- осигуряване на финансови стимули, техническа помощ и подкрепа за предприемачески социални и бизнес инициативи,
- насърчаване на интелигентни технологични решения, уеб-базирано приложение и дигитализация на предлагането, продажбите и промоцията на ТПКИИ,
- насърчаване на трансграничното сътрудничество, включително съвместни бизнес предприятия, научноизследователска, развойна, образователна и обучителна дейност.

Грузия

До 2030 г. Грузия ще бъде конкурентна дестинация за туризъм, основан на преживяванията, с фокус върху културата и културно-историческото наследство в региона на Кавказ, на базата на богатата си жива култура и висококачествени услуги. Страната създава условия за участие на туристите в практиката на създаване и възприемане на автентични преживявания и за увеличаване на социалните и икономическите ползи за местните общности. В същото време тя осигурява опазване на

Project funded by
EUROPEAN UNION

Тази публикация е създадена с финансовата помощ на Европейския съюз. Нейното съдържание е отговорност единствено на партньорите по проект PRO EXTOUR и по никакъв начин не може да се счита, че отразява възгледите на Европейския съюз.

Бюлетин по проект PRO EXTOUR (1^{во} издание)

Common borders. Common solutions.

културното наследство, повишаване на осведомеността на туристите и местното население и увеличаване на приходите от туризъм в страната.

Стратегически цели:

- Развитие на продукт в областта на ТПКИН
- Съхранение и опазване на наследството и културата
- Достъп до пазара и комуникация
- Управление и сътрудничество

Цели на стратегията:

- Автентични, конкурентни туристически продукти и услуги в областта на ТПКИН се разработват на базата на разнообразната и богата жива култура в страната.
- Наследството и живата култура се запазват в дългосрочен план. Маркетингът и комуникациите отговарят на изискванията на целевия пазар и представят страната на международния пазар за творчески и преживенчески туризъм.
- Туристическите продукти и услуги в областта на ТПКИН са разработени на базата на разнообразната и богата жива култура в страната.
- Управлението на ТПКИН съответства на подходи за многосекторно и съвместно участие, където се предвижда ангажирането на местната общност и сътрудничеството на различни нива.

План за действие:

- Създаване на висококачествен продукт в областта на ТПКИН, в който са интегрирани местните ресурси и елементи на живата култура;
- Създаване и управление на туристическа инфраструктура, съобразена с културните ценности;
- Увеличаване на възможностите на местно ниво и в региона с цел да се създават иновативни и печеливши оферти;
- Повишаване на осведомеността относно наследството и културните ресурси;
- Предотвратяването на загуба на културни ресурси;
- Разработване и прилагане на ефективни целеви организационни и маркетингови мерки;
- Подобряване на мрежовото сътрудничество на местно, национално и международно ниво;
- Подобряване на практиката на съвместно участие на самоуправление - дейности, базирани на общността;
- Координация на консултативен съвет / платформа.

Тази публикация е създадена с финансовата помощ на Европейския съюз. Нейното съдържание е отговорност единствено на партньорите по проект PRO EXTOUR и по никакъв начин не може да се счита, че отразява възгледите на Европейския съюз.

Гърция

Регионалният план за действие за насърчаване туризъм, основан на преживяванията, с фокус върху културата и културно-историческото наследство в региона на ЧМ-ГР е структуриран по **4 стратегически приоритета**. Всеки стратегически приоритет въплъщава **специфични цели**, които се реализират чрез действия от стратегическо естество. Стратегическите приоритети и техните цели са, както следва:

П.1. Подобряване и използване на културните ресурси

- Идентифициране на ресурсите в региона ЧМ-ГР
- Подобряване на видимостта и привлекателността на ресурсите

П.2. Разработване на висококачествен и иновативен туристически продукт, основан на преживяванията

- Преструктуриране на туристическия модела в региона на ЧМ-ГР
- Подобряване на качеството на продукта, основан на опита, в туристическия сектор
- Интегриране на маркетингови и брандингови практики в продукта, основан на преживяванията

П.3. Изграждане на капацитет и подкрепа за прехода към МСП за туризъм, основан на преживяванията

- Подобряване на качеството на предприятията за туризъм, основан на преживяванията
- Насърчаване на иновационното присъствие на МСП и засилване на тяхната устойчивост

П.4. Насърчаване на публично-частни партньорства за развитие на преживенческия туризъм

- Управление на опитния туризъм чрез организация за управление на дестинациите (ОУД)
- Популяризиране на бранда и идентичността на бранда на дестинациите
- Работа в мрежа и сътрудничество между местните заинтересовани страни
- Трансгранично сътрудничество за насърчаване на преживенческия туризъм

Регионалният план за действие предоставя обзор на заинтересованите страни, участващи в по-широките области на туризма и културното наследство. Те са представени във връзка със специалното им референтно ниво (национално, регионално, местно) и статута им на собственост (публичен, частен)

Project funded by
EUROPEAN UNION

Тази публикация е създадена с финансовата помощ на Европейския съюз. Нейното съдържание е отговорност единствено на партньорите по проект PRO EXTOUR и по никакъв начин не може да се счита, че отразява възгледите на Европейския съюз.

Бюлетин по проект PRO EXTOUT (1^{во} издание)

Common borders. Common solutions.

ИНФОРМАЦИЯ ЗА ВРЪЗКА:

ВОДЕЩ ПАРТНЬОР

Висше училище по мениджмънт

Ул. Оборище 13А, 9000 Варна, България

Тел. +359 52 620871

Тел. +359 58 655620

Имейл: projects_dept@vumk.eu

Уебсайт: www.vum.bg

Фейсбук: [/VarnaUniversityofManagement](https://www.facebook.com/VarnaUniversityofManagement)

ПАРТНЬОРИ

Еревански държавен университет

Алекс Маноогян 1, 0025, Ереван, Армения

Имейл: info@ysu.am, international@ysu.am

Уебсайт: <http://www.ysu.am/main/en>

Фейсбук: [/ysu.am](https://www.facebook.com/ysu.am)

Грузински център за изкуство и култура

Ул. Нико Николадзе 7, Тбилиси, 0108, Грузия

Имейл: gacc@gaccgeorgia.org

Уебсайт: www.gaccgeorgia.org

Фейсбук: [/GACC.gaccgeorgia.org](https://www.facebook.com/GACC.gaccgeorgia.org)

Солунски университет „Аристотел“

Изследователско звено City_Space_Flux

Солун 541 24, Гърция

Уебсайт: <https://www.auth.gr/en/>

Имейл: apa@plandevel.auth.gr

Фейсбук: [/CitySpaceFlux](https://www.facebook.com/CitySpaceFlux)

Асоциация „Кулинарни изкуства и гостоприемство

Ул. България 3, 9300 Добрич, България

Уебсайт: <http://www.culinary-arts.bg/>

Имейл: akig_bg@abv.bg Фейсбук:

[/ClusterKulinarnilzkustvalGostopriemstvo](https://www.facebook.com/ClusterKulinarnilzkustvalGostopriemstvo)

Съвместна оперативна програма Черноморски басейн 2014-2020

Партньори по проект PRO EXTOUT

декември 2021 г

Съвместната оперативна програма Черноморски басейн 2014-2020 г. се съфинансира от Европейския съюз чрез Европейския инструмент за съседство и от участващите страни: Армения, България, Грузия, Гърция, Република Молдова, Румъния, Турция и Украйна.

Тази публикация е създадена с финансовата подкрепа на Европейския съюз. Нейното съдържание е отговорност единствено на партньорите по проект PRO EXTOUT и не отразява непременно възгледите на Европейския съюз.

Project funded by
EUROPEAN UNION

